

Kristines møte med en sterk historie:

Her la mødre fra seg sine nyfødte

På et barnehjem i Firenze kunne mødre gi fra seg sitt nyfødte barn gjennom en luke i veggen. Historien grep Kristine (48) sterkt første gang hun besøkte stedet. Det måtte hun gjøre noe med.

Tekst: Anne Lise Gjetvik Foto: Kristine T.G. Hardeberg og privat

Hospitalet Ospedale degli Innocenti i Firenze ble grunnlagt i 1419. I dag er bygget museum. Her kan du se luken i veggen hvor nybakte mødre kunne etterlate sitt nyfødte barn, uten å gi seg til kjenne.

«Hvordan var det for kvinnene å skilles fra sitt barn», undret Kristine T.G. Hardeberg. Møtet med barnehjemmet, inspirerte henne til å skrive sin debutroman *De uskyldige*.

Første gang Kristine sto utenfor barnehjemmet, var en novemberdag for 15 år siden. Hennes barn nummer tre var fylt to år og nettopp advent fra amming. Kristine var i begynnelsen av 30-årene og deltaget på en konferanse om spedbarns ernæring i regi av UNICEF.

STERKT INNTRYKK

– Jeg sto ved «barnevinduet» der man kunne legge fra seg de nyfødte, forteller hun.

– Da jeg flyttet blikket opp til inskripsjonen og de runde relieffene med babyer, var det som om jeg ble sugd inn i en mange hundre år gammel historie.

Kristine deltok på konferansen sammen med ammehjelpens «mor», Elisabeth Helsing, som også i sin tid inspirerte henne til selv å bli ammehjelper.

– Jeg ble særlig opptatt av hvordan det var å være amme for alle disse foreldreløse, sier Kristine.

– Som småbarnsmamma selv var jeg nok spesielt var for slike inntrykk. I det hele tatt ble det mye vanskeligere å se nyheter eller filmer der barn har det vondt, etter at jeg fikk barn selv, sier hun.

Da barnehjemmet ble grunnlagt for 600 år siden, ble det finansiert av det rike silkelauget i Firenze. Opprinnelig ble barna plassert i en slags døpefont i stein foran inngangen. I 1660 ble «barnevinduet» innfelt i muren; et jergitter sørget for at det bare var mulig å legge fra seg de aller minste barna. Systemet var i drift frem til 1875. Bygget har vært under restaurering i mange år før det ble gjenåpnet som museum.

Innocenti-hospitalet arbeider fortsatt med foreldreløse barn og drifter et eget hus for

vanskeligstilte gravide/unge mødre og deres småbarn, men ikke i den opprinnelige institusjonen.

SJENERT BARN

Kristine er prestedatter og har vokst opp i Trøndelag, meste-parten av tiden i Lierne, langt utenfor allfarvei. Om vinteren kunne Lierne være helt avstengt, det var få mennesker og mange bjørner. Den gamle prestegården hadde skogen tett på, og ofte forsvant kattene. Da hun var 11 år, flyttet familien til Melhus.

– Som prestedatter i et lite samfunn blir man lagt merke til. Særlig når man er innflytter og prestefamilien heter Grav, sier Kristine og ler.

– Da er man per definisjon annerledes.

Hun var et sjenert barn og holdt seg mye for seg selv.

– På en måte følte jeg meg usynlig, jeg observerte og skrev – hele tiden. Det har nok mer med personligheten å gjøre, enn at jeg var utenfor, og jeg tror dette er et trekk man finner hos mange forfattere. Jeg hadde venner, men jeg likte meg ikke så godt i frikvartene – og det var lykkelige om jeg kunne slippe gymtimene.

BARNEPIKE

Som 18-åring reiste Kristine til den fransktalende delen av Sveits som au pair.

SKJEBNER: Livet til barna, foreldrene og ikke minst ammene som ga de forlatte barna bryst, danner bakteppet for Kristines debutroman.

ELSKET: Relieffene av nyfødte er høyt elsket av Firences beboere. De er laget i terrakotta og malt blå.

– Plutselig befant jeg meg i en situasjon der jeg var alene hele dagen med en rasende tre-åring og en ettåring som veldig snart begynte å kalle meg mamma. Jeg var den eneste voksne, og barna hadde opplevd så mange ganger at voksne kom og forsvant etter kort tid. Jeg ble den første barnepike som var der et helt år, og etter hvert kunne barna oppleve at det var den samme voksne som ga trost hver dag. Det var gusomt å reise derfra.

– Jeg tenkte mye på situasjonen jeg var i som au pair, da jeg i boken skildret ammens store sorg ved å måtte forlate barnet. Selv om det ikke var hennes eget, må det ha vært vanskelig.

BARNEVINDUET: Hullene i gitteret var tilpasset slik at det bare var spedbarn som kunne leveres gjennom lukken.

– Det oppstår jo en fysisk binding når man legger et barn til brystet over lang tid. I boken har jeg blant annet skildret hvordan det kan ha vært å skilles fra barnet som hadde ligget ved ditt bryst i måneder, og båndet som ble knyttet mellom den lille og ammen, sier Kristine.

RELIGIØS UTVIKLING

Barnehjemmet ble utsmykket med malerier utført av kunstnere vi i dag kjenner blant historiens største. Et av Sandro Botticellis kjente bilder, en fremstilling av jomfru Maria og Jesusbarnet, finnes her. Det helt spesielle med akkurat denne versjonen av madonnaen og barnet er at moren fremstår som lukket og fraværende, stengt inne i seg selv, mens barnet forsøker å oppnå kontakt.

– Det kan man jo fundere på, når man over 500 år etter at bildet ble malt, lar tankene gå til barn og foreldre som skilles fra hverandre, sier Kristine.

I årene siden dette første møtet med Ospedale degli Innocenti har skjebnen til barna, foreldrene og ikke minst ammene som ga de forlatte barna bryst, levd i henne.

Parallelt har Kristine gjennomgått en personlig religiøs utvikling, og i fjor høst ble hun tatt opp i den katolske kirken.

– Det var som å komme hjem, sier hun.

I denne perioden har den hellige Teresa av Avila vært en helgen hun er blitt særlig opptatt av.

– Det var som om hun stadig dukket opp i sidesynet mitt, jeg støtte rett som det var på referanser til henne.

I forbindelse med sin katolske konfirmasjon tok Kristine også helgenens navn som sitt eget mellomnavn. T-en står altså for Teresa, og en av hovedpersonene i romanen har fått samme navn.

– I mange år har jeg bearbeidet dette stoffet og besøkt arkivene i barnehjemmet flere ganger. Jeg har alltid skrevet, og for fem år siden trodde jeg ▶

FAMILIEKJÆR: Kristine med alle fire barna i Paris, da de bodde der vinteren 2012.

at boken var klar, men det var den slett ikke! Nå er jeg 48 år og mye har falt på plass i livet mitt. Barna er blitt 11, 15, 19 og 22 år gamle, og jeg har kommet til et punkt i livet der jeg ikke lenger blir strukket i alle retninger.

– Det var en fantastisk opplevelse da jeg fant nøkkelen til hvordan jeg ville fortelle historien, sier Kristine.

Handlingen i romanen *De uskyldige* er hentet både fra Firenze og Norge. Fortid og nåtid, historie og sterke følelser vever seg sammen.

Boken beskriver skjørheten og styrken ved å være del av en familie. I romanen møter vi Sandra som er en kvinne i 30-årene, oppvokst i Norge, alene med moren. Etter en dramatisk hendelse med moren får Sandra et sterkt behov for å finne faren. Dette fører henne til Firenze, og flere hemmeligheter avsløres, ikke bare om faren, men også om moren. Historien handler også om Teresa, en oppvakt jente som vokser opp i Firenze på 1800-tallet. Den italienske

frigjøringskrigen fører til store omveltninger både i landet og i Teresas liv.

DE USKYLDIGE

Bare ti dager etter at bygget offisielt var ferdig, ble det første barnet etterlatt ved inngangen. Små gjenstander som kunne bidra til å identifisere barnet senere, kunne ofte finnes i tepet den lille var reivet i.

Alle nyankomne barn ble nøyaktig registrert, og så raskt som mulig ble det funnet et fosterhjem til den lille, med en amme som kunne ta seg av barnet. Det skulle helst være på landet der luften var sunnere og faren for sykdommer mindre. Barnet ble ammet i to-tre år, og ammene ble nøye fulgt opp av funksjonærene fra barnehjemmet for å sikre at ammen ikke tok til seg for mange barn, og at barnehjemsbarnet fikk næringen det trengte.

Da barnet var avvent, kom det tilbake til Ospedale og fikk begynne på skole. Barna som kom fra denne særegne institusjonen, fikk alle etternavnet Innocenti – de uskyldige – et

navn som mange fortsatt bærer med stolthet.

Silkelaugets barnehjem var, uvanlig nok, ikke underlagt Kirken, selv om nonner ble engasjert til å ta seg av driften av hjemmet. De nyfødte små som ble tatt inn gjennom den lille luken i veggen, fikk ofte en langt bedre skjebne enn barn som vokste opp i vanskelige kår med foreldrene; barnedødeligheten var lavere enn i byen for øvrig, guttene fikk utdanning slik at de kunne forsørge seg selv, og jentene fikk en medgift som gjorde dem til ettertraktede bruder.

JOBBER MED NY BOK

Kristine og ektemannen har fire barn, født i tre forskjellige land. Først fulgte hennes ingeniørmann etter henne til Paris, der Kristine studerte fransk og kunsthistorie. Her ble eldste-mann født. Nummer to ble født i Seattle og de to siste i Norge. I dag er familien bosatt på Gjøvik, der Kristine har

Barnehjem i 600 år

I år er det 600 år siden hospitalet Ospedale degli Innocenti i Firenze ble påbegynt. Fortsatt hjelper stiftelsen vanskeligstilte gravide, men bygget er også et museum. museumsinflorence.com/museil/ospedale_degli_innocenti.html

arbeidet som fotograf, lærer i kunsthistorie og fransk, tolk og reiseleder. Mannen er professor ved NTNU på Gjøvik.

Hvert eneste ledige minutt har Kristine brukt på å skrive, og hun er slett ikke sikker på at hun hadde greid å gjennomføre drømmen om å utgi en roman dersom hun hadde vært i full jobb.

– Det henger jo ikke på greip at jeg, som er en sånn introvert forfatterstype, skal ha en så stor familie, sier hun og ler.

– Jeg er blitt veldig oppmerksom på å ta de lommene av tid jeg får. Denne boken er skrevet på ufattelig mange steder, gjerne på kafeer, forteller hun.

Bok nummer to er under arbeid. •